

KAĞIT SEKTÖRÜ RAPORU (2020)

**SANAYİ GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ**

**Sektörel Raporlar ve
Analizler Serisi**

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ.....	3
1. KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİ İMALAT SANAYİNİN TANIMI VE KAPSAMI	3
1.1 Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmalat Sanayi	4
1.2 Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmalat Sanayinin Kapsamı	4
2. SEKTÖRÜN GENEL DURUMU	7
2.1 Sektörün Girişim Sayısı ve İstihdamı.....	7
2.2 Sektörün Üretim Değeri.....	8
2.3 Sektörün Cirosu.....	8
2.4 Sektörün Katma Değeri	8
2.5 Kapasite Kullanım Oranları	9
2.6 Sektörün Ar-Ge ve Teknoloji Faaliyetleri	10
2.7 Dış Ticaret.....	10
3. DÜNYA KAĞIT SANAYİ VE TÜRKİYE’NİN KONUMU	12
3.1. Dünya Kağıt İthalatı	12
3.2.Dünya Kağıt İhracatı	12
4. KAYNAKÇA	14

YÖNETİCİ ÖZETİ

Kâğıt, yıllar boyunca kültürel ve sanayi alanındaki yeri ile insanlığın en önemli ihtiyaçlarından birisi olmuştur. Önceleri yazı yazma aracı olarak kullanılan kâğıt, yayılım alanını genişleterek dönüştürüldüğü kâğıt ürünleri ile maliyet avantajı ve kolay işlenebilmesi açısından sahip olduğu üstünlük nedeniyle ambalaj, etiket ve temizlik kâğıdı alanında yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Modern dünyanın vazgeçilmez ürünü kâğıt, insan ömrü boyunca en çok tüketilen sanayi ürünlerindedir.

Kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı sanayi, ağırlıklı olarak çeşitli ağaç türleri ve az miktarda da jüt, kendir, karnıç gibi yıllık bitkilerden selüloz, odun hamuru üretilmesi ile bu ara ürünlerin ve diğer önemli bir hammadde olan ve kullanılmış kâğıtların geri dönüşümüyle elde edilen atık kâğıdın (hurda veya eski kâğıt olarak da tanımlanmaktadır) çeşitli mekanik ve kimyasal işlemlerle kâğıda dönüştürülmesine kadar geçen aşamaları içeren sanayi koludur.

1.KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİ İMALAT SANAYİNİN TANIMI VE KAPSAMI

1.1.Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmalat Sanayi

Sektörde sermaye, teknoloji ve enerji ön planda olduğundan orta-ağır sanayi dalı kategorisinde ve orta düşük teknoloji yoğunluklu sınıfında yer almaktadır. Kâğıt sanayinde kullanılan ağaçlar, yaprağın yapısına bağlı olarak yumuşak ve sert ağaçlar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Kışın yaprağını dökmeyen iğne yapraklı ağaçlar yumuşak, kışın yaprağını döken geniş yapraklı ağaçlar ise sert ağaç grubunda yer almaktadır. İğne yapraklı ağaçların lif boyları daha uzun ve bu ağaçlardan elde edilen kâğıt daha dayanıklı olmaktadır. Kâğıdın yapımında kullanılan hammaddenin işlenmesinden son ürün elde edilmesine gelinceye kadarki süreçte 3 alt sektör tanımlanmaktadır. Bunlar; Birincil lif olarak adlandırılan Selüloz ve Odun Hamuru, ikincil lif olarak adlandırılan Atık Kâğıt (hurda veya eski kâğıt) ve Kâğıt-Kartondur. Kâğıt-Karton grupları uluslararası literatürde kültürel ve endüstriyel kâğıtlar olmak üzere iki temel grupta sınıflandırılmaktadır.

A) Kültürel Kâğıtlar

Yazı Tabı Kâğıtları: Üzerine yazı yazılabilir ve baskı yapılabilir nitelikte kâğıtlardır. Kompozisyon itibarıyla kimyasal selülozdan veya kimyasal selüloz ile mekaniksel odun hamurundan oluşmaktadır. Ayrıca bu kâğıtlara kullanım amacına bağlı olarak kaplama (kuşeleme) işlemi uygulanmaktadır.

Gazete Kâğıdı: Yüksek oranda mekaniksel odun hamuru ile düşük oranlarda kimyasal selüloz ihtiva eden ve özellikle gazete basımı için kullanılan kâğıtlardır.

B) Endüstriyel Kâğıtlar

Sargılık Kâğıtlar: Selüloz, atık kâğıt ve odun hamurundan elde edilen ambalaj malzemesi olarak kullanılan kâğıtlardır.

Temizlik Kâğıtları: Selüloz ve atık kâğıttan, az miktarda odun hamuru (CTMP, TMP) içeren düşük gramajlı kâğıtlardır.

Kraft Torba Kağıdı: Beyazlatılmamış ya da beyazlatılmış kraft selülozdan yapılan çok dayanıklı ambalaj kağıdıdır. Çam, köknar, ladin gibi uzun lifli yumuşak ağaçlardan üretilen dayanıklı kağıt türüdür. Genellikle 60 – 90 g/m² gramaj aralığında üretilir. Yapılan deneyler neticesinde muhteviyatı 50 kg olan kraft torbanın patlamaması için en az 400 J/m²'lik TEA (Tensile Energy Absorption) ve 20 Gurley-saniyenin altında bir hava direnci gerekmektedir. 2 katlı torba için gerekli MD ve CD TEA değeri her bir kat kağıt için 200 J/m² olmaktadır (Referans: Chris Scott Kerr, CPPA-1996, 82nd Annual Meeting).

Oluklu Mukavva: Bir veya daha fazla oluklu tabakanın alt ve/veya üst yüzeylerinin düz tabaka ile kaplanmasıyla meydana gelen, ambalaj kutularının ve dış kolilerin imalinde kullanılan kağıtların genel adıdır. Kutuların oluklu (ondüle) kağıtlarına “fluting” adı verilir, yarı kimyevi sülfite selülozu (NSSC) veya %100 atık kağıt hamurundan üretilir. Kutuların iç ve dış yüzeylerinde kullanılan kağıtlara “kraft liner” ve “test liner” adı verilir. Kraft liner kağıtlar genellikle uzun lifli selüloz hamurundan, test liner kağıtları ise %100 atık kâğıt hamurundan üretilir. Yüksek patlama ve ezilme mukavemeti gerektiren oluklu ambalaj kutularında kraft liner kağıtlar kullanılır. Düşük gramajlı liner kağıtlar (Light Weight Liner, LWL) 75 – 115 g/m² aralığında, yüksek gramajlı liner kağıtlar ise 120 – 250 g/m² aralığında üretilmektedir. Liner kağıtların tamamı kahverengi veya üst yüzeyi beyaz (kuşesiz veya kuşeli), arka yüzeyi kahverengi veya gri olabilmektedir (Referans: CEPI European Corrugated Base Papers List, 2017- October).

Kartonlar: Gramajı 140 – 600 g/m² arasında olan, ağırlıklı olarak çeşitli ağaçlardan elde edilen selüloz ve odun hamuru ve kullanılmış kağıtların geri dönüşümüyle elde edilen atık kağıt türü bitkisel liflerden üretilen, çok katlı, düz yüzeyli bir kağıt türüdür. Kullanım amacına bağlı olarak çok çeşitli adlarda ve özelliklerde üretimi yapılmaktadır. Ağırlıklı olarak kutu yapımında kullanılan türleri, tek yüzü kuşeli üretilmekte olup basılabilme, piliyaj ve perforasyon yapılabilme, katlanabilme gibi özelliklere sahiptir.

Sigara ve İnce Özel Kâğıtlar: Genellikle kendir, keten, jüt ve paçavra selülozdan üretilen yüksek mukavemetli ve düşük gramajlı kâğıtlardır.

1.2. Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmalat Sanayinin Kapsamı

Sektörlere ait verilerin belirli bir çerçevede ve birbiriyle bağlantılı şekilde tasnif edilmesini sağlamak amacıyla sınıflandırma sistemleri geliştirilmiştir. Bu sistemlerden yaygın olarak kullanılan ve Avrupa Birliğince 1970 yılında geliştirilen, çeşitli ekonomik faaliyetlerin istatistikî sınıflamalarını gösteren sistem NACE sınıflandırmasıdır. Bu sınıflandırma sistemine göre; kağıt ve kağıt ürünleri imalatı sanayi NACE.2 sektör sınıflandırmaları içinde 17 nolu grubu oluşturmaktadır. Bu sınıflandırma içinde kağıt ve kağıt ürünleri imalatı sanayinin kapsamı aşağıda sunulmaktadır.

17 Kağıt ve Kağıt Ürünlerinin İmalatı

Bu bölüm, kağıt hamuru, kağıt, karton ve bunların dönüştürülmüş ürünlerinin imalatını kapsamaktadır. Bu tür ürünler dikey entegrasyon işlemi oluşturduğundan, bunların imalatı bir arada değerlendirilmiştir. Genellikle tek bir birim tarafından birden fazla faaliyet yürütülmektedir.

Ana hammaddeler olan selüloz, odun hamuru ve atık kağıtlar önce üretilecek kağıt veya karton türüne göre yalnız bir tanesi ya da ikisi veya tamamı, hamur hazırlama bölümlerinde ayrı ayrı hatlarda su ile çözülerek elyaflarına ayrılmakta, bir dizi temizleme ve/veya öğütme işlemi sonrasında hamur haline getirilmektedir. Hamur hazırlama işlemi sırasında bazı atık kağıt türlerine gerektiğinde mürekkep giderme ve beyazlatma işlemi de uygulanmaktadır. Daha sonra eğer kağıt üretilecekse bu hammaddelerin hamurlarının bir veya ikisi, tek katlı veya iki katlı olarak kağıt üretilmek üzere kağıt makinelerine gönderilerek kağıt elde edilmektedir. Karton üretilecekse bu sefer bu hammaddelerin birisinin hamuru ile olabildiği gibi karton türüne göre ikisinin ya da her üçünün hamurlarının kullanıldığı karton makinelerinde çok katlı olarak karton üretilmektedir. Karton, karton makinesinin teknolojik yapısına göre 3-8 katlı olabilir. 600 g/m² üzerinde karton artık mukavva adını alır ve daha farklı yapıdaki makine ve yöntemlerle elde edilir.

17.1 Kağıt hamuru, kağıt ve karton imalatı

17.11 Kağıt hamuru imalatı

17.12 Kağıt ve karton imalatı

17.2 Kağıt ve karton ürünleri imalatı

17.21 Oluklu kağıt ve karton imalatı ile kağıt ve kartondan yapılan ambalajların imalatı

17.22 Kağıttan yapılan ev eşyası, sıhhi malzemeler ve tuvalet malzemeleri imalatı

17.23 Kağıt kırtasiye ürünleri imalatı

17.24 Duvar kağıdı imalatı

17.29 Kağıt ve kartondan diğer ürünlerin imalatı alt sektörlerinden oluşmaktadır. Bu alt sektörlerin kapsamı aşağıda açıklanmaya çalışılmaktadır.

17.1 Kağıt hamuru, kağıt ve karton imalatı

17.11 Kağıt hamuru imalatı

Bu sınıf aşağıdakileri kapsamaktadır; mekanik, termik ve kimyasal işlemler ile ve kullanım yerine göre hamurun çeşitli yöntemlerle ve farklı düzeylerde beyazlatılmasıyla; beyazlatılmış, yarı-beyazlatılmış ya da esmer kağıt hamuru imalatı yapılır. Çeşitli cinslerdeki atık kağıdın, mekanik ve kimyasal işlemlerden geçirilerek, isteğe göre mürekkebinin temizlenmesi ve beyazlatılması ile atık kağıt hamuru imalatı yapılır.

17.12 Kağıt ve karton imalatı

Bu sınıf aşağıdakileri kapsamaktadır; daha ileri sanayi işlemi için kağıt, karton ve mukavva imalatı. Kutu yapımında kullanılan kartonlar; Kutu kartonu, selüloz ve/veya atık kağıt ve/veya odun hamuru kullanılarak çok katlı olarak üretilen, baskı yapılabilen, piliyaj (oluk açma) ve perforasyon yapılabilen, katlanabilen ve bu özelliklerinden dolayı kutu yapımında kullanılan kartonların genel adıdır.

Kuşe kutu kartonu ise tek veya çift yüzü pigment, bağlayıcı ve yardımcı kimyasallardan oluşan bir kuşe çözeltisinin tatbiki ile karton üretimi sırasında kaplanarak görünüş, baskı ve laklanabilirlik özellikleri geliştirilmiş kutu kartonlarıdır. İçine konulan maddeyi emniyetli

olarak koruma, düzgün istiflenebilme ve dağıtımında kolaylık, etkili sunuş özellikleri dolayısıyla çeşitli gıda ve gıda harici malzemelerin ambalajlarının yapımında kullanılan kartondur.

Bu sınıf ayrıca şunları kapsamaktadır; kağıt, karton ve mukavvanın ilave işlemlerden geçirilmesi: Kağıdın ve mukavvanın tabakalanması, kaplanması ve emprenye edilmesi, krepon ya da kırışık kağıt imalatı, kağıt ya da mukavva ile lamine edilmiş ince tabaka ve folyo imalatı (meyve suyu ve süt kutuları gibi), el yapımı kağıdı imalatı, gazete kağıdı ve diğer basım veya yazı kağıdı imalatı, selülozik votka (destek) ve selüloz elyaflardan tabakaların imalatı, karbon kağıdının veya mumlu kağıdın tomar olarak ya da büyük levhalar halinde imalatı.

17.2 Kağıt ve karton ürünleri imalatı

17.21 Oluklu kağıt ve karton imalatı ile kağıt ve kartondan yapılan muhafazaların imalatı

Bu sınıf aşağıdakileri kapsamaktadır; oluklu kağıt veya oluklu mukavva imalatı, oluklu kağıt veya oluklu mukavvadan ambalaj kutuları imalatı, katlanabilir karton ve mukavvadan ambalaj kutuları imalatı, diğer kağıt veya mukavvadan ambalaj kutuları imalatı, karton torba ve çanta imalatı, büro tipi dosya kutuları ve benzeri ürünlerin imalatı.

Kapsam dışı olanlar; mektup zarflarının imalatı, kağıt hamurundan kalıplanmış veya preslenmiş ürünlerin imalatı (örneğin; yumurta viyolü, kağıt hamurundan kalıplanmış tabakalar)

17.22 Kağıttan yapılan ev eşyası, sıhhi malzemeler ve tuvalet malzemeleri imalatı

Bu sınıf aşağıdakileri kapsamaktadır; ev eşyası ve kişisel hijyenik kağıt ve selüloz tampon ürünleri imalatı : Temizlik kağıtları, mendiller, havlular, sofr peçeteleri, tuvalet kağıdı, adet bezleri ve tamponlar, çocuk bezleri ve bebek bez astarları, kağıttan bardaklar, sofr takımları, tepsiler, tekstil vatkaları (destek ve dolgu malzemeleri) ve vatkadan ürünlerin imalatı: Hijyenik havlular, tamponlar vb.

17.23 Kağıt kırtasiye ürünleri imalatı

Bu sınıf aşağıdakileri kapsamaktadır; kullanıma hazır basım ve yazım kağıdı imalatı, bilgisayar çıktısı için kullanılacak kağıt imalatı, kullanıma hazır kopya kağıdı imalatı, kullanıma hazır karbon kağıdı, mumlu teksir kağıdı imalatı, kullanıma hazır zamklı ya da yapışkan kağıt imalatı, zarf ve düz mektup kartı imalatı, Ana niteliği bilgi içermeyen, eğitim ve ticari kırtasiye malzemeleri (defterler, dosyalar, klasörler, kayıt defterleri, muhasebe defterleri, iş fonnları vb.) imalatı, kağıttan veya mukavvadan yapılmış çeşitli kağıt kırtasiye ürünlerini içeren kutu, poşet, portföy ve yazı seti imalatı. Kapsam dışı olanlar; kağıt ürünleri üzerine basım

17.24 Duvar kağıdı imalatı

Bu sınıf aşağıdakileri kapsamaktadır; vinil (sentetik) kaplı duvar kağıdı ve tekstil duvar kağıdı dahil duvar kağıdı ve benzer duvar kaplayıcıların imalatı. Kapsam dışı olanlar; büyük hacimlerde kağıt ve mukavva imalatı, plastik duvar kağıdı imalatı

17.29 Kağıt ve kartondan diğer ürünlerin imalatı

Bu sınıf aşağıdakileri kapsamaktadır; basılmış olsun veya olmasın etiket imalatı, filtreli kağıt ve karton imalatı, kağıt ve karton bobinler, makaralar, masurular vb. imalatı, yumurta viyolü ve diğer şekil verilmiş kağıt hamurundan ambalaj ürünleri vb. imalatı, kağıttan hediye ve süs eşyaları imalatı, jakar makinelerinde kullanmak için kağıt veya mukavva kartları imalatı. Kapsam dışı olanlar; iskambil kağıdı imalatı, kağıt ve mukavvadan oyun ve oyuncak imalatı

2.SEKTÖRÜN GENEL DURUMU

Ülkemiz kağıt sektörü, taşıdığı büyüme potansiyeli, devamlı gelişen iç pazar ve artan talebe rağmen, üretim açısından yeterli seviyeye erişememekte olup; bunun bir nedeni de hammaddeye erişim konusunda yaşanan sıkıntılar, ham ve yardımcı maddelerin ancak ithalat yoluyla tedarik edilebilmesi ve üretim maliyetlerindeki artışlardır. Ayrıca, Uzakdoğu 'dan düşük kaliteli kağıt ve kağıt ürünleri ithalatı da sektörün gelişiminin karşısındaki engellerden biridir. Kağıt sektörü, hem ülkemiz ihracatında büyük önemi olan tarım ürünlerinin taşınması başta olmak üzere ambalaj ürünlerinin tüm sektörlerle hitap etmesi hem de sektördeki teknolojik gelişmeler ve ihtiyacın çeşitlenmesi nedeniyle yatırım sermayesindeki artışlar ve karşı karşıya kalınan üretim maliyetleri nedeni ile ülkemiz açısından stratejik olarak ele alınması gereken sektörlerden biridir.

2.1 Sektörün Girişim Sayısı ve İstihdamı

2019 yılı itibariyle kağıt sektöründe kağıt sanayinde toplam 3.822 girişim bulunmaktadır. Yapılan değerlendirmelere göre kağıt sanayinde en yüksek girişim sayısı oluklu kağıt ve karton alt sektöründe bulunmaktadır. Daha sonra kağıt ve kartondan diğer ürünler alt sektörü gelmektedir. Girişim sayısında gerileme yaşanan tek alt sektör grubu kağıt ve karton üreticileridir.

2019 yılı TÜİK verilerine göre imalat sanayinin firma bazında %0,94'ünü, istihdam olarak da %1,83'ünü kağıt ve kağıt ürünleri sektörü oluşturmaktadır.

Tablo 1: Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Sektörü Girişimci ve Çalışan Sayısı

	Girişimci sayısı	Çalışan sayısı
GENEL TOPLAM	3.228.421	15.656.571
İmalat Sanayi	403.018	4.084.281
İmalat Sanayi İçerisindeki Payı (%)	0,94	1,83
KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİ İMALATI	3.822	74.805

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri 2019*

2.2 Sektörün Üretim Değeri

TÜİK verilerine göre kağıt ve kağıt ürünleri sektörünün üretim değeri 67,6 milyar TL olup, ülke geneli üretim değerine oranı ise %1,28'dir.

Tablo 2: Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Sektörü Üretim Değeri (TL)

	2019
KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİ İMALATI SANAYİ TOPLAMI	67.652.326.386
İmalat Sanayi İçindeki Payı(%)	2,86
İMALAT SANAYİ TOPLAMI	2.365.543.881.413
Genel Üretim Değeri İçindeki Payı (%)	1,28
GENEL ÜLKE ÜRETİM DEĞERİ	5.305.543.653.183

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri 2019*

2.3 Sektörün Ciro

TÜİK verilerine göre kağıt ve kağıt ürünleri sektörünün ciro 72,5 milyar TL olup, ülke geneli cirosuna oranı ise %28,2'dir.

Tablo 3: Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Sektörü Ciro (TL)

	2019
KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİ İMALATI SANAYİ TOPLAMI	72.520.684.678
İmalat Sanayi İçindeki Payı(%)	3,0
İMALAT SANAYİ TOPLAMI	2.523.560.478.980
Genel Ciro İçindeki Payı (%)	28,2
GENEL ÜLKE CİROSU	8.940.593.564.475

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri, 2019*

2.4 Sektörün Katma Değeri

Kağıt sanayinin temel göstergeler itibariyle imalat sanayinin genelinden aldığı paylar ve bu paylardaki gelişmeler ise aşağıda sunulmaktadır. TÜİK verilerine göre kağıt ve kağıt ürünleri sektörünün faktör maliyetiyle katma değeri 14,4 milyar TL olup, ülke geneli faktör maliyetiyle katma değer oranı ise %1,05 'dir.

Tablo 4: Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Sektörü Katma Değeri (TL)

Sütun1	2019
KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİ İMALATI SANAYİ TOPLAMI	14.495.172.940
İmalat Sanayi İçindeki Payı(%)	2,97
İMALAT SANAYİ TOPLAMI	488.797.015.775
Genel Üretim Değeri İçindeki Payı (%)	1,05
GENEL ÜLKE KATMA DEĞERİ	1.385.896.818.136

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri 2019*

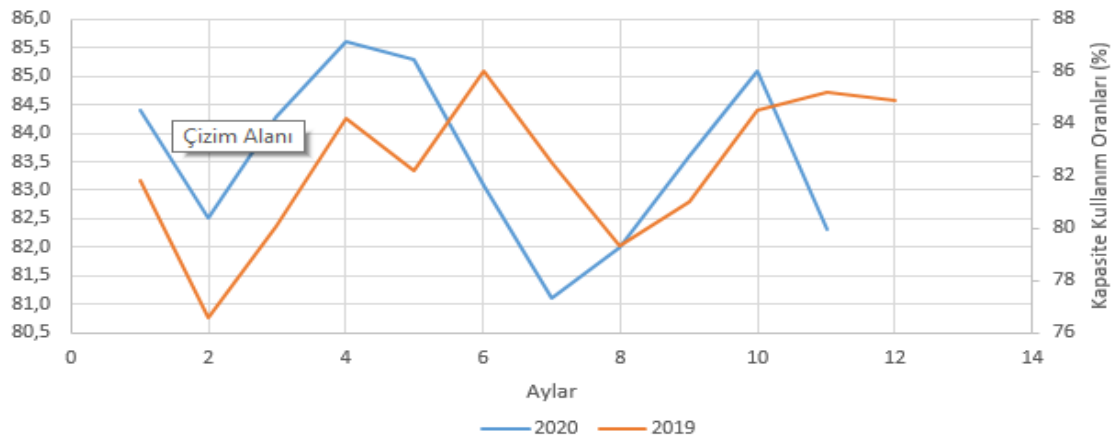
2.5 Kapasite Kullanım Oranları

Tablo 4: Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Sektörü Kapasite Kullanım Oranı

AY	2019	2020*
Ocak	81,8	84,4
Şubat	76,6	82,5
Mart	80,1	84,3
Nisan	84,2	85,6
Mayıs	82,2	85,3
Haziran	86	83,1
Temmuz	82,5	81,1
Ağustos	79,3	82,0
Eylül	81	83,6
Ekim	84,5	85,1
Kasım	85,2	82,3
Aralık	84,9	

Kaynak: TCMB İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı

Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sektöründe Son İki Yıla Ait Aylık Bazda Değerlendirilen Kapasite Kullanım Oranları(%)

2.6 Sektörün Ar-Ge ve Teknoloji Faaliyetleri

Kağıt sanayinde teknoloji faaliyetleri, araştırma geliştirme çalışmaları ve tasarım kapasitesi ile markalaşma, rekabetin en önemli unsurlarından biri haline gelmiştir. Bu bağlamda kağıt sanayinin teknoloji faaliyetleri incelenmekte ve değerlendirilmektedir. Şirketlerin araştırma geliştirme faaliyetleri için Türkiye İstatistik Kurumu'nun Ar-Ge istatistikleri kullanılmaktadır. TÜİK verileri en son 2018 yılına ait bulunmaktadır.

Tablo 5: Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Sektörü AR-GE Harcamaları

	Cari Harcamalar		Yatırım Harcamaları	
	Personel	Diğer Cari	Makine Teçhizat	Sabit Tesis
Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmalatı	53.273.134	27.935.401	4.934.647	13.220

Kaynak: TÜİK, Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri 2018*

Ar-Ge teşvikleri kapsamında açılan Ar-Ge merkezleri etkisi ile 2016 yılı ve sonrasında istihdam ve harcamalarda artış yaşanmıştır. 2018 yılına ait istatistiklere göre de toplam Ar-Ge harcaması 101,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 6: Kağıt Sanayi Araştırma ve Geliştirme Harcamaları (Milyon TL)

Yıllar	Toplam Harcama	Cari Harcama	Yatırım Harcaması
2014	5,5	5	0,5
2015	6,8	6	0,8
2016	28,4	19,2	9,2
2017	39,8	28,1	11,7
2018	101,4	81,2	20,2

Kaynak: TÜİK Araştırma Geliştirme Göstergeleri 2018*

2.7 Dış Ticaret

Tablo 7: Kağıt Sanayi İhracat Değerleri (Bin TL)

	2015	2016	2017	2018	2019
KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİ SANAYİ	1.801.147	1.913.325	2.215.269	2.433.191	2.546.587
İmalat Sanayi İçindeki Payı	1,34	1,43	1,51	1,54	1,49
İMALAT SANAYİ TOPLAMI	134.481.508	133.623.187	147.151.132	157.708.060	171.218.582
Genel İhracat İçindeki Payı (%)	1,25	1,34	1,41	1,37	1,41
GENEL İHRACAT	143.934.972	142.557.355	157.006.438	177.168.756	180.832.722

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri

Tablo 8: Kağıt Sanayi İthalat Değerleri (Bin TL)

	2015	2016	2017	2018	2019
KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİ SANAYİ	3.469.240	3.490.072	3.720.440	3.819.527	3.444.390
İmalat Sanayi İçindeki Payı	2,08	2,09	1,95	2,07	2,12
İMALAT SANAYİ TOPLAMI	166.787.573	167.234.722	190.743.383	184.463.128	162.143.182
Genel İthalat İçindeki Payı (%)	1,67	1,76	1,59	1,65	1,64
GENEL İTHALAT	207.203.370	198.610.256	233.798.557	231.152.483	210.345.203

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri

3. DÜNYA KAĞIT SANAYİ VE TÜRKİYE’NİN KONUMU

3.1. Dünya Kağıt İthalatı

2017 yılı itibariyle dünya kağıt sanayi ithalatında ilk sırayı 17,33 milyar dolar ile ABD almaktadır. Almanya ikinci büyük ithalatçıdır. Almanya’yı Fransa ve İngiltere onları da İtalya, Meksika, Kanada ve Hollanda izlemektedir. Meksika beşinci büyük ithalatçı haline gelmiştir. Türkiye bu sıralamada 16.sıradadır.

Tablo 9: Dünya Kağıt Sanayi İthalat Değerleri (Bin \$)

Sıra Numarası	İthalatçılar	2015	2016	2017	2018	2019
1	ABD	16.683.938	16.236.525	16.370.537	18.092.217	17.332.676
2	Almanya	13.340.242	13.366.372	13.862.397	15.044.754	13.971.259
3	Fransa	7.811.199	7.833.978	8.150.966	8.781.257	8.527.818
4	İngiltere	8.212.681	7.375.625	7.219.579	7.970.815	7.500.041
5	Meksika	5.508.384	5.247.252	5.570.410	5.981.733	5.897.879
6	İtalya	5.101.863	5.103.200	5.596.138	6.290.150	5.739.948
7	Kanada	5.415.120	5.238.853	5.474.773	5.669.224	5.580.908
8	Hollanda	4.908.807	4.786.333	4.990.641	5.576.269	5.355.487
9	Çin	4.046.924	3.944.807	4.985.629	6.201.171	5.265.824
10	Polonya	4.018.225	4.025.556	4.500.762	5.433.589	4.992.553
11	Belçika	4.269.418	4.435.183	4.674.588	5.111.238	4.600.167
12	İspanya	3.712.011	3.687.898	3.858.894	4.356.450	4.001.660
13	Japonya	3.089.875	3.113.610	3.001.908	2.954.095	3.257.002
14	Hindistan	2.425.519	2.662.457	3.069.062	2.994.533	2.904.396
15	Vietnam	2.008.046	2.145.911	2.363.113	2.554.975	2.515.908
16	Türkiye	2.683.943	2.684.713	2.811.917	2.749.839	2.513.825
17	Rusya Federasyonu	2.250.991	2.255.624	2.404.796	2.653.240	2.454.115
18	Avusturya	2.095.098	2.091.859	2.249.081	2.424.216	2.302.581
19	Çek Cumhuriyeti	1.950.086	1.958.103	2.122.388	2.355.618	2.201.318
20	İsviçre	2.047.262	2.021.963	2.056.723	2.239.629	2.116.203
21	Avustralya	2.168.348	2.057.554	2.085.972	2.183.682	2.053.830

Kaynak: TradeMap, İthalat İstatistikleri

3.2. Dünya Kağıt İhracatı

Dünya kağıt sanayi ihracatında ilk 15 sırada yer alan ülkeler 2015-2019 yılları itibariyle sunulmaktadır. Buna göre 2019 yılında Çin 22,1 milyar dolar ile en çok ihracat gerçekleştiren ülkedir. Çin 2019 yılında 22,1 milyar dolar ihracat yaparak Almanya’yı geçmiş ve en çok ihracat yapan ülke haline gelmiştir. ABD ise 15,07 milyar dolar ile üçüncü sırada yer almaktadır. İlk üç ülkenin ardından İsveç 8,58 milyar dolar, Finlandiya 8,18 milyar dolar ihracat ile sıralanmaktadır. Kanada, İtalya ve Fransa ise ilk beş ülkeyi izlemektedir. İzleyen

yedi ülke içindeki altı Avrupa ülkesi yine önemli ihracatçılardır. Türkiye ise bu sıralamada 1,8 milyar dolar ile 23. sıradadır.

Tablo 10: Dünya Kağıt Sanayi İthalat Değerleri (Bin \$)

Sıra Numarası	İhracatçılar	2015	2016	2017	2018	2019
1	Çin	18.849.402	18.172.106	18.417.668	19.460.628	22.008.828
2	Almanya	19.011.056	19.141.635	20.089.085	22.176.364	20.747.987
3	ABD	15.696.701	14.864.640	15.766.204	16.393.727	15.066.619
4	İsveç	8.411.152	8.250.996	8.584.609	8.955.917	8.583.242
5	Finlandiya	8.061.651	7.760.018	8.030.124	9.009.631	8.175.455
6	Kanada	7.730.641	7.152.347	7.199.642	7.982.638	7.333.599
7	İtalya	6.797.352	6.773.557	7.091.879	7.687.803	7.091.459
8	Fransa	6.144.075	6.087.620	6.296.738	6.864.982	6.241.739
9	Hollanda	4.881.026	4.750.271	5.230.478	5.610.645	5.282.568
10	Polonya	3.692.733	3.863.275	4.240.274	5.202.562	5.015.678
11	Avusturya	4.605.235	4.524.392	4.652.579	5.182.628	4.835.888
12	Endonezya	3.565.127	3.413.554	3.799.576	4.483.133	4.371.062
13	Belçika	4.173.988	4.211.504	4.478.936	4.583.648	4.273.643
14	İspanya	3.674.202	3.678.686	3.815.999	4.237.589	4.105.828
15	İngiltere	3.079.762	3.006.842	3.045.325	3.274.468	3.060.218
16	Kore	2.796.535	2.823.954	2.905.453	3.296.418	2.972.550
17	Japonya	2.293.927	2.495.826	2.672.358	2.958.553	2.569.552
18	Rusya Federasyonu	1.790.876	1.899.539	2.197.132	2.737.863	2.491.262
19	Portekiz	1.954.274	1.966.114	2.079.888	2.502.425	2.196.165
20	Hindistan	1.127.114	1.183.921	1.284.056	1.827.354	2.092.966
21	Brezilya	2.020.963	1.871.020	1.913.081	2.072.495	1.986.915
22	Meksika	1.429.078	1.354.714	1.526.210	1.654.267	1.975.526
23	Türkiye	1.185.514	1.354.573	1.520.374	1.715.786	1.796.338

Kaynak: TradeMap, İhracat İstatistikleri

KAYNAKÇA

İstanbul Ticaret Odası Ve İstanbul Düşünce Akademisi (Türkiye Kağıt Sektörü Ve Rekabet Gücünün Değerlendirilmesi 2018)
Türkiye İstatistik Kurumu Veri Tabanı
TCMB İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı Aylık Toplu Sonuçları
İstanbul Sanayi Odası Kağıt Ve Kağıt Ürünleri İmalat Sanayi Raporu

